

tó 'capta feta per una confraria; cobrament de la quota del que pertany a una confraria'; no sabem quina antiguitat tenia aquest mot, que pot ser una deformació de *qüestió* 'demanda' per la influència de *quistor*, o bé es tractaria d'un derivat per regressió de *quistor*, o simple malentès de la frase *fer el quistó(r)* per haver-se analitzat aquest com 'el que fa el quistó'.

Són cultismes: *Quesit* 'pregunta, qüestió' [(«Però yo-t deman - resposta que-m dones / Per tal que responga - millor al *quesit* / Si de tu mateix - dius lo que rahones / O han t-o dit altres ---» (*Passi en cobles*, p. 37.7); Fenollar l'usa encara en un altre poema: «Per mitigar - l'enueig gran de l'estiu / e per sentir - lo fins ahuy duptat, - / al meu *quesit*, - de vós ara confiu / me respondreu, - / per mi tan suplicat», i a continuació el poeta fa una pregunta (*NCl. LXXXVI*, 135), mal grafiat com *qüesit*; notem que *Quesits i perquens* és títol d'un incunable de 1491, Bna., en què l'autor traductor d'Albert el Gran toca LVI «quesits o demandes circa lo beure del home», pres del ll. *quaesitum* id.

Qüestor, nom de la dignitat romana, magistrat encarregat de l'administració de l'erari públic etc. [Belv. 1805; Lab. 1840], pres del ll. *quaestor*; *qüestura* 'càrec, dignitat de qüestor' [Belv. 1805], del ll. *quaestura* id.

Aquistar 'recaptar, conquerir en sentit moral' [Diccionari Fabra; ja apareix en una sèrie de textos del S. xv¹³ i en el *Curial*: «[Tots dos] treballaven en *aquistar* la gràcia del piadós Redemptor, de la qual cosa més que de alguna altra havien cura contínua» (*NCl. I*, 20.20); dos exemples de JEsteve (1472) en *DAG.*: «Tu *aquistaràs* tota cosa ab lo estudi, indústria» i «Tu has *aquistat* més de virtut ---». Figura també en el *Spill*: «Puy l'*aquistà* (= València) / Rodriguo Scit / Diegueç (dit / Campeador)», v. 7214; en la forma de *adquistar* en un doc. de 1462 de Lleida: «--- contra tots aquells qui han pres les armes e són entrats dins lo Principat per esvahir aquell, tiranizar, dirupir e rompre les llibertats *adquistades* e ab gran preu de sanch per los nostres antecessors comprades» (*CoDoACA* XXII, 58-59); un altre exemple en les *Rúbr.* de Bruniquer (c. 1612) en *AlcM*; no recollit per Belv. 1805 ni per Lab. 1840]; mot avui purament literari, rar. En castellà *aquistar* (fi S. xv, començ S. xvi) i *aquestar* (més rar, la mateixa època) és italianisme, pres d'*acquistare* (per la seva banda d'un llatí *acquistare), *DECH* iv, 719a35. Rubió i Lluch en la seva edició del *Curial* (p. xi) el citava com a exemple d'italianisme en aquest text, i l'aparició del mot primerament en JEsteve pot confirmar aquesta opinió i la seva presència en Levy, *PDPF*, «*aquistar*, *acquérir*» (però cap exemple definit en *PSW*) no contradiria aquesta suposició; d'altra banda, però, notem que *Mistral* duu, ultra *aquistamen* i *aquist* (*Bèn de bon aquist, de meichant aquist*), l'inf. *aquista* amb dos exemples d'autors transrodanesos i un d'un autor gascó: això i l'abundància dels exemples catalans en el S. xv suggeririen més aviat que hi tinguéssim una derivació paral·lela al mot italià.

Adquirir (variant ant. *adquerir*) [*adquirir*, en Vi-

llena: «En los perills dels molt treballants són los auariciosos, que no han vn dia de repòs en la present vida; car, ab pena e infinits treballs, *adquirixen* les riqueses, e ab molta dolor les conseruen» (*Vita Chr.*, cap. 12, p. 75); 1472 «Yo desige molt que tu *adquirixes* gran labor de les tués virtuts» (JEsteve, v. 7); *adquirir* en *Quesits* d'Albert el Gran (1491) i en un altre text de fi S. xv? en *AlcM*; «*adquirir*, guanyar» (1647, *DTò.*); en el S. xv també fou freqüent *adquerir*: el *DAG.* cita del *Tirant* «--- vull que sia valentísim e sàpia guanyar e *adquerir* honor per a si e per als seus ---» (ed. Aguiló, II, 348) i fa constar la presència de cinc exemples més en el mateix llibre; un exemple de 1498 i la variant *acquerir* en text del S. xv en *AlcM*], de ll. *acquirere* o *adquirere* id. Aquest verb feia el part. passat en la forma *adquisit* o *acquisit* (ll. *adquisitum*): en doc. de 1390 (*CoDoACA* XL, 360), 1484, *Consolat*, ed. Moliné, p. 220b; *acqui*, 1388, 1499; usat com a adj.: «(lo conseller) deu haver ciència, ço és, ciència natural, o *adquisida*» (1442, *Parl. Corts*, *NCl. XIX-XX*, 197.11); però *adquirir*, -da, ja en doc. de 1650, i en *DTò.* 1647.

Adquirent [Lab. 1839]. *Adquirible* [Lab. 1839]. *Adquiridor* 'que ha d'ésser adquirit' [1489], 'el qui adquireix' [un exemple del S. xvi? en *AlcM*; Belv. 1803]; abans s'usava *adquisidor*, -ora [1418 «--- sots pena de deu solidos --- *adquisidora* la meytat a nostre fisch»]; *acqui*, 1519; *adquisidor* en sentit de 'comprador' en escrit del S. xvi de Mall. (*DAG.*) i *adquisidor* en doc. de 1620 (*AlcM*). *Adquisició* [1506, *DAG.*; «fer gran *adquisició* de riqueses» (Lacav. 1696)]; *adquisitiu*; *adquisitivitat*.

Conquerir, *conquerre* (variant *conquerer*) 'conquistar' [totes dues formes, usuals a l'Edat Mitjana però en reculà l'ús enfront de *conquistar* cap a fi S. xv, si bé *conquerir* segueix avui en ús literari],¹⁴ d'un recompost *conquerere* (ll. *conquière* ' cercar pertot, fer una recerca'), que es va especialitzar en els sentits de 'adquirir, guanyar', 'adquirir (un territori per armes), conquistar'.¹⁵

En els Ss. XIII-XIV s'empren *conquerre* i *conquerir* amb igual freqüència: Desclot «hac i fil qui hac nom N'Anfós, al qual féu jurar tota ça terra quan[t] anà *conquere* la ciutat de Malorches» (*Crònica*, *NCl. II*, 138.11). El sentit de 'vèncer en una batalla campal' també es dona en Desclot: «Certes —so dix l'almugàver—, --- yo-m combatré volenters ab eyl ---. E si tant és que yo-l pusca *conquerre*, que me'n lexets anar sans e sauv; e si eyl me *conquer*, fassa de mi so que-s vulla» (III, 149.26); *conquerir* (els sarraïns) en Llull, *Blanq.* II, 160.21; III, 149.26. Llull empra les dues variants: «molts cavallers veig que van en la sancta terra --- e cuiden aquella *conquerre* per força d'armes» (*Contempl.*, 112, 10; també en 112, 12), *conquerir* ib., 112, 10, i *Blanq.* II, 146.14, 21. En la *Cròn.* de Jaume I sembla predominar *conquerir*: «--- aquest feyt de què vós nos avets parlat, de *conquerir* lo regne de Maylorques ---» (cap. 50, ed. Col. Pop. Barc., II, p. 6; també en cap. 128, III, 30), «quan Nós fom a Maylorques per *conquerir* ---» (ib., *DAG.*), però *conquerre* en